

ІВАХІН М.Г., ст. гр. М-АМ-08-1
Наук. кер.: Череп А.Ю., к.т.н., доц.
Національний гірничий університет,
м. Дніпропетровськ

ВИЗНАЧЕННЯ ШЛЯХІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДЗЕМНОЇ ДІЛЬНИЦІ ШАХТИ

Проанализированы факторы повышения эффективности управленческой деятельности промышленных предприятий. Предложены подходы по выявлению и использованию резервов повышения эффективности управленческой деятельности на основе изменения организационной структуры подземного участка шахты.

Актуальність. Специфічні умови функціонування сучасної економіки характеризуються високим рівнем невизначеності, що впливає на збільшення ризику і втрат при ухваленні управлінських рішень. Різкі коливання характеристик економічного середовища діяльності підприємства посилюють і без того їх кризове положення, а також часто приводять до їх повної економічної неспроможності і банкрутства. В той же час успішні підприємства, що діють на ринку, також не завжди застраховані від загроз, що витікають із зовнішнього оточення. Тому виявлення і використання резервів підвищення ефективності управлінської діяльності підприємств, а також адаптація існуючих механізмів підвищення ефективності управління до постійно змінних зовнішніх умов набувають в даний час особливої актуальності.

Ціль дослідження: теоретичне обґрунтування підвищення ефективності й якості управлінської діяльності промислового підприємства шляхом удосконалення управління структурним підрозділом.

Основна частина. Подолання кризової ситуації в Україні, ринкова економіка і нові форми господарювання ставлять раніше не виникаючі проблеми, одною з яких на сьогодні є забезпечення стійкого функціонування промислових підприємств, а саме ефективне управління. У роботі О.В. Ходякової [1] уточнені поняття виробничо-господарська система і управління стійким її функціонуванням. Визначено особливості управління стійким функціонуванням виробничо-господарських систем, що полягають у виділенні складових: управління організаційною стійкістю, управління фінансовою стійкістю, управління інноваційною стійкістю. Однак стійке ефективне управління потребує постійних змін, тобто прийняття управлінських рішень. Д.К. Воронкова [2] навела особливості, які слід урахувати під час процесу прийняття управлінських рішень, але не вистачає оцінок ризику пов'язаного з цими рішеннями, які розглянуті у науковій праці Іванова С.В. та Дятлової Н.В. [3].

Наукова робота Ячменевої В.М. і Вісочиної М.В. [4] присвячена механізму підвищення ефективності управлінської діяльності підприємств. У статті розкрита сутність поняття «Ефективність управління діяльністю підприємства». Сформульовані цілі механізму підвищення ефективності управління діяльністю підприємства і його функції. Описані властивості механізму підвищення ефективності управління діяльністю підприємства і принципи його реалізації. Головними функціями механізму є забезпечення і підтримка динаміки зростання ефективності управління господарською діяльністю, направленою на досягнення тих цілей, що стоять перед підприємством — загальних і приватних. Особливу увагу слід приділити організаційно-функціональному механізму підвищення ефективності управління, який розв'язує задачі саме з координації здійснення діяльності різних функціональних підрозділів по виконанню рішень, що забезпечують ефективне управління.

У роботі [5] запропоновано нетрадиційний підхід, при якому система управління промислових підприємств розглядається як об'єкт управління з розробкою відповідної схеми. Розглянуто окремі аспекти функціонування системи управлінського персоналу

промислових підприємств як об'єкта управління. У загальному вигляді практична реалізація підготовки та прийняття рішень може бути представлена у вигляді наступних принципів:

- орієнтація на кінцеві результати задоволення попиту споживачів;
- виявлення й аналіз декількох варіантів рішення;
- сполучення кількісних і якісних рішень;
- облік імовірнісного характеру соціально-економічних явищ;
- комплексна оцінка ефективності прийнятих рішень;
- використання сучасних обчислювальних засобів;
- раціональне використання праці системних аналітиків.

Гринько Т.В. [6] у своїй роботі розкрила необхідність удосконалення організаційних структур управління підприємством для підвищення ефективності розробки й впровадження інновацій. Розроблено модель мінімізації інформаційних зв'язків між підрозділами, що дозволяє підвищити рівень координації дій структурних підрозділів із реалізації інноваційної стратегії підприємства. Автор стверджує що, виходячи з системного підходу, вдосконалення організаційних структур управління промисловими підприємствами в умовах реалізації інноваційної стратегії можна представити в трьох напрямках:

- реінжиніринг систем управління підприємством;
- створення нових підрозділів підприємств;
- оптимізація функціональних навантажень підрозділів підприємства.

Для вирішення цих завдань по вдосконаленню організаційних структур найбільш ефективним в процесі координації структурних підрозділів підприємств є метод оптимізації організаційної структури управління на основі моделювання мінімізації інформаційних зв'язків між підрозділами, що дозволяє погоджувати дію структурних підрозділів з реалізації інноваційної стратегії.

О.Л. Ривкіна, і В.М. Кирілюк [7] розглянули процес формування організаційної структури управління як реалізацією стратегії підприємства. Запропонована сукупність структурних підрозділів і функціональні обов'язки менеджерів відображають особливості структури стратегії, що реалізовується, і специфіку управлінської діяльності по досягненню довгострокових цілей підприємства.

Таким чином ми маємо чинники розвитку та сукупність структурних елементів організації управління підприємством, але для остаточної розробки удосконалення організації управління нам все ж таки не вистачає моделі організаційної структури.

Зробивши критичний аналіз наукових робіт, було встановлено що ключовим чинником підвищення ефективності управління є удосконалення організаційної структури управління. У ході подальшого аналізу — виявлено критерії комплексної оцінки ефективності управління, основні вимоги з проектування організаційної структури, етапи процесу удосконалення організаційної структури, чинники розвитку та сукупність структурних елементів організації управління, а також моделі вибору організаційних структур.

Зробивши аналіз організаційної структури підземної дільниці кріплення гірничих виробок ЗАТ «Запорізький залізорудний комбінат» ми прийшли до висновку, що посада гіничого майстра на даній дільниці як керівника зміни не є ефективною. Організаційна структура управління дільницею і умови роботи, а саме розташування робочих місць, сформовані таким чином, що гірничий майстер не може своєчасно перевіряти всі робочі місця. Це пов'язано з тим, що вони знаходяться на різних горизонтах, починаючи робити перевірку з першого об'єкту, до останнього майстер дійде мінімум через три години після початку зміни, тобто робочі почнуть працювати не чекаючи перевірки майстра, що по суті робить цю перевірку непотрібною.

Згідно «Єдиних правил безпеки», робоче місце повинне оглядатися, перед початком роботи, на наявність порушень гірничим майстром або ж за його дорученням — бригадиром (старшим ланки), тобто бригадир або старший ланки дублюють функції майстра, що знову ж таки робить роботу майстра по суті непотрібною.

У зв'язку з тим що управлінська діяльність посади гірничого майстра, в частині управління зміною, є малоефективною, організаційна структура управління підземної ділянки кріплення вироблень повинна зазнати зміни в наступних напрямках:

1. Скорочення посади гірничого майстра на даній ділянці як такий.
2. Призначення — бригадирів правом видачі нарядів, як безпосередніх керівників зміни, розробка посадової інструкції.
3. Реорганізація бригадної форми організації праці.

Подібне скорочення посади майстра не прийнятне для дільниць, на яких в обов'язки майстрів входить складання важливої технічної документації, наприклад такої як — наряд-путівка на отримання вибухівки і таке інше. Тому зміна організаційних структур на промислових підприємствах повинна проходити у зв'язку із їхніми особливостями, а також при глибокому аналізі ефективності управлінської діяльності.

Запропоновані в роботі підходи щодо виявлення і використання резервів підвищення ефективності управлінської діяльності ЗАТ «ЗЗРК» та його персоналу шляхом зміни організаційної структури підземної дільниці кріплення гірничих виробок дозволяють підвищити показники ефективності управління переважно через скорочення витрат робочого часу та, відповідно, фонду оплати праці, а також підвищення продуктивності праці. Розроблено посадову інструкцію для змінного бригадира, яка враховує обов'язки гірничого майстра, а також визначено фотографію його робочого часу; обґрунтовано достовірність підвищення ефективності управління дільницею підприємства внаслідок зміни її організаційної структури.

Висновки. Визначено та проаналізовано основні складові управлінської діяльності. Критичним аналізом літературних джерел, визначено ключовий чинник ефективності управління підприємством — удосконалення організаційної структури управління підприємства в цілому та окремих його дільниць.

За рахунок удосконалення організаційної структури втрати робочого часу, безпосереднього керівника виробничого процесу можуть скоротитись на 47%, а загальний рівень організації виробництва, при впровадженні розроблених заходів, на дільниці збільшиться на 20%.

Бібліографічний список

1. **Ходякова О.В.** Особливості управління стійким функціонуванням виробничо-господарських систем // Економіка і організація управління. — 2008. — №4. — С. 49–57.
2. **Воронків Д.К.** Управлінські рішення при проведенні змін на підприємстві // Економіка, менеджмент, підприємництво. — 2008. — №20. — С. 75–84.
3. **Іванов С.В., Дятлова Н.В.** Ухвалення рішення при різних гіпотезах про стан середовища і при кількісно і якісно заданих // Економіка і управління. — 2008. — №1. — С. 47–55.
4. **Ячменева В.М., Вісочина М.В.** Умови реалізації механізму підвищення ефективності управління діяльністю підприємства // Економіка і управління. — 2007. — №4–5 — С. 47–52.
5. **Ковтун О.А.** Система управління персоналом промислових підприємств як об'єкт управління // Економіка і управління. — 2006. — № 2–3. — С. 42–48.
6. **Гринько Т.В.** Оптимізація організаційної структури управління підприємством. // Економіка промисловості. — 2009. — №44. — С. 157–164.
7. **Ривкіна О.Л, Кирилюк В.М.** Відображення структури стратегії підприємства у організаційній структурі управління її реалізацією // Економіка і управління. — 2008 — № 1. — С. 52–58.